

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XIX. De Renunciatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

causa permutationis aliquibus resignata, aliis quam ipsis permutare volentibus conferantur, nullius firmitatis erit ipsa collatio.

Non obstantibus expectationibus, beneficiorum permutatione fieri potest. hoc dicit.

Quinimo a si in diocesi aliqua quidam forte auctoritate Apostolica beneficia proximè vacatura expectent, illi tamen qui secundum formam iuris sua beneficia in eadem diocesi ad ordinarii collationem spectantia, libere ac sine fraude in manibus Episcopi resignaverint, non nisi ex causa permutationis resignaturi, ab huiusmodi expectationibus circa faciendam permutationem minimè impediuntur.

DE RENUNCIATIONE. TITVLVS XIX.

Quid sit renunciatio, & quibus ex causis possit renunciari, h. d.

Per renunciationem quoque quis ab Ecclesia sua removeatur. Est autem renunciatio, iuris proprii spontanea refutatio. Ea verò proprie quæ Episcopus potest cedendi licentiam postulare, hæc ferè habent, conscientia criminis, debilitas corporis, defectus scientiæ, malitia plebis, grave scandalum, & irregularitas personæ.

Quæ debet esse crimen, ob quod renunciari possit, h. d.

Propter e conscientiam criminis, cedendi potest licentia postulari, non consilietur, sed duntaxat illius, propter quod ipsius officii executio post peractam penitentiam impeditur.

Quæ debilitas corporis renunciandi causam præbeat, h. d.

Non ab similibus d iuris ratio in debilitate corporis obtinet: nam non quælibet, sed solum illa legitimam renunciandi præstat causam, per quam quis ad exequendum officium pastorale reddatur impotens: cum interdum non plus horretur senilis debilitas aliquem cedere, quam maturitas, quæ in senibus esse solet, quem in suo suadeat officio permanere.

Magnus defectus scientiæ tribuit legitimam causam renunciandi, hoc dicit.

Propter e defectum quoque scientiæ plerumque potest quis petere cessionem: quia cum illa circa spirituales administrationem sit potissimum necessaria, & circa curam temporalium opportuna, Præsul, qui in utrisque commissam sibi debet Ecclesiam regere salubriter, ei renunciat, si quomodo ipsam regere debeat, ignoret. Quamquam autem desideranda sit eminens scientia in pastore, in eo tamen mediocriter tolerari potest, quia imperfectum scientiæ potest supplere perfectio charitatis.

Malitia plebis iustam tribuit renunciandi causam: item vitatio scandalum, hoc dicit.

Propter malitiam quoque plebis cogitur interdum Prælatum ab ipsius regimine declinare: veluti, quando plebs tam dura cervicis existit, ut apud ipsam amplius proficere non possit. Item pro gravi scandalo, vitando, cum aliter sedari non potest, licet Episcopo petere cessionem, ne plus temporalem honorem, quam æternam videatur affectare salutem.

Ob irregularitatem potest renunciari, h. d.

Item h ob irregularitatem: puta, si bigamus. Quod si forte de legitimo matrimonio non sit natus, licet huiusmodi irregularitatem subijcere non poterit, si tamen & culpa laet, & causa, cum eo qui tuum laudabiliter implevit officium, injuncta sibi competenti penitentia, poterit non minus utiliter quam misericorditer dispensari.

a C. unico. de rerum permut. in 6. b C. nisi cum pridem. ext. eod. tit. c d. ca. nisi. §. propter. ext. eod. tit. d d. ca. nisi. §. alia vero. e d. c. nisi. §. pro defectu. f Ca. nisi. §. propter malitiam. g d. ca. nisi. §. pro gravi. h d. ca. nisi. §. persona.

Gratia labori fugendi non potest renunciari. h. d.

Alterum a ob alias causas renunciationem affectantes audiendi non sunt: dum forte aliqui laboris angustias declinantes, ad ocium, adversus gloriosi Pontificis exemplum, aspirare contendunt.

Episcopus qui semel ad vitam Monachalem transiit, non potest rursus ad Episcopalem dignitatem reverti. h. d.

Accidit autem interdum, ut Episcopus humilitatis & penitentia causa, ab Ecclesia sua removeatur: quod tunc contingit, cum quis Apostolica concessione ab Episcopali sede ad Monachalem descendit subiectionem. Quo casu alius in locum ejus subrogari poterit: ille verò resurgere, Constantinopolitano Concilio verante, nequaquam valebit.

Impeditur administrare Episcopatum, & propterea Monachus, cessante impedimento, potest reverti ad Episcopalem dignitatem.

Alterum e Speciales quidam casus inveniuntur, in quibus, prædicto Concilio non obstante, is qui vitam monachalem elegit, rursus licitè potest ad Episcopatum assumi. Si enim quis, persecutionis rabie favente, vel prædeditus adversa valetudine corporis, cum proficere nequeat in regimine pastoralis, de superioris auctoritate ad monasticam vitam descendat: persecutionis vel aegritudinis impedimento cessante, ad Episcopalem potest resurgere dignitatem. Idem iuris est, si quis propter doctrinæ defectum, locum regiminis deserent, auctoritate Apostolica ad ocium se contulerit monachalem: nam si per exercitiumlectionis, scientiæ reperit margaritam, proculdubio denovo vocatus ad Cathedram pastorem, redire poterit.

Assuetus Episcopatum simoniacè, sed ignoranter, si postea regularis, licet ad primum reverti non possit, alium tamen Episcopatum consequi potest.

Rursus d si quis incensus cupiditate parentum fuerit Episcopatum adeptus, & hoc comperto de licentia superioris illum dimittens, observantiam elegerit regularem, etsi ad Ecclesiam eandem redire nequeat, ad aliam tamen promoveri poterit: Constantinopolitani Concilii constitutione non obstante: quam obtinere oportet, cum penitentia causa, quam Episcopatum retinens peragere non valebat, vitam quis elegerit monachalem.

Ad eum fieri debet renunciatio, ad quem spectat confirmatio, hoc dicit.

Abbas e quoque, qui Romanæ immediatè subditus est Ecclesie, nisi licentia à Romano Pontifice legitime impetrata, sui regiminis oneri renuntiare minimè poterit: quod si Episcopo subiectus sit, cum ejusdem permissione locum suum licito iure poterit relinquere. Et hoc generale est in præbendis, & cæteris minoribus beneficiis, ut apud eum fieri debeat renunciatio, ad quem pertinere dignoscitur confirmatio: ex quo apparere potest, quod resignatio facta laico, nullam juris obtinet firmitatem.

Papa potest renunciare Papatu, h. d.

DE Romano Pontifice quæsitum est, an, quia nullum habet superiorem in cuius manibus renunciare possit, Pontificatus ex causa cedere valeat? & super hoc Celestinus quintus hesitationis cujlibet volens occasionem amputare, & statuit & decrevit, Romanum Pontificem posse libere resignare.

Per procuratorem renunciari potest, & quatenus valeat renunciatio facta à procuratore revocato, h. d.

Potest h autem quis non solum per semetipsum resignare, verum etiam per procuratorem: quia si ad ce-

a Dec. nisi. §. verum. b Can. hoc nequaquam. 7. q. 1. c Ca. post translationem. §. ceterum. extr. eod. tit. de renunc. d Dec. post translationem. §. rursus. eod. tit. e Cap. si ubi gl. extr. eod. f Ca. quid in dubio. extr. eod. tit. g Ca. de renunciari. in 6. h Clem. uni. eod. tit.

pendunt Pontificali aut alii cuilibet dignitati vel beneficio, sponte ac liberè constitutus fuerit, si postmodum ignorans revocatus fuerit, tenebit cessio per eum facta, anrequam ad ipsius procuratoris, vel illius in cuius manibus cessio fuerat faciendâ, notitiam revocatio huiusmodi fuerit deducta: nisi forte per ipsos, aut alios dolo malo factam fuerit, quò minus ad eos, vel eorum alterum, ante cessationem revocatio perveniret.

Qui impetravit cedendi licentiam, compellitur renunciare. h. d.
Aliud juris est, si qui cedendi licentia cum instantia postulata, atque obtemperata, levitate forte cedere pratermittant: eos enim ad cedendum compellendos esse generali Concilio a statutur.

DE DEPOSITIONE, SEV DEGRADATIONE.

TITVLVS XX.

Spirituale conjugium dissolvitur per degradationem. h. d.
Per degradationem quoque conjugium Ecclesiæ & Episcopi dissolvitur. Nihil enim est aliud degradatio, quam degradatio deicere: quod institutum est ad similitudinem b exaurationis ejus qui militia deleruit armata: cui tam militaris ordo, quam etiam insignia ob delictum detrahuntur.

Duplex est degradatio, verbalis & actualis. h. d.
Est autem degradatio duplex, verbalis scilicet & actualis. Verbalis degradatio est, cum ab eo, qui auctoritatem habet, assistente cetero Episcoporum numero, deponitionis fertur sententia. Actualis verò, sive solemnitas est, cum non solum fertur sententia, verum etiam ab eo qui degradandus est, vestes & insignia sui ordinis gradatim auferuntur. Cujus ordo ac series, latissime Bonifaciana constitutione demonstratur.

Proprius solum Episcopus potest deponere constitutos in minoribus ordinibus: secus in majoribus. h. d.

Quod autem dictum est, Episcoporum numero assistente, sic intelligi oportet, si de Episcopo, aut illo degradando agatur, qui sit in majoribus ordinibus constitutus. Ceterum si de iis agatur qui minoribus tantum insigniti sint, proprii Episcopi sententia, absque illo Episcoporum interventu, satis erit.

In degradatione sacerdotum ob causam hæresis potest procedere solum Episcopus delinquentium, cum suis minoribus pralati. h. d.

Quoniam interdum etiam si Presbyter, vel in sacris constitutus degradandus fuerit, plurium Episcoporum interventus necessarius non erit: nam tales, si pro hæresi & seculari curiæ tradendi, vel perpetuò immutandi sint, quia Episcoporum numerus facile convenire non potest, solum Episcopus, convocatis Abbatibus & aliis pralatis, vniuersisque sive diocesis pietate ac bonis artibus instructis, degradare poterit.

Degradatus traditur curiæ seculari, & pro eo debet Ecclesia intercedere, & degradatus si mensuris sacris, excommunicatur. h. d.

Cab Ecclesiastico foro fuerit projectus, seculari curiæ traditur puniendus. Unde celebranda h erit talis degradatio seculari præsentate potestate, & cum perfecta fuerit, pronuntiandum, ut secularis iudex degradatum, tanquam clericali privilegio exutum, in forum suum recipiat puniendum: pro quo tamen Ecclesia debet intercedere, ut citra mortis periculum in eum sententia non moderetur: & si impetraverit, & degradatus poenæ su-

a C. quidam cedendi. extr. eod. tit. b C. 2. s. actualis. de poen. in 6. c d. ca. 2. s. verbalis. de poen. in 6. d d. cap. 2. e Canon. si quis invidiosus. 15. quæst. 7. f Canon. si autem. in fin. d. 15. q. 7. g Canon. 1. de hæres. in 6. h Canon. novimus. extr. de verbos. significat.

perthes fuerit, ab administratione sui ordinis debet abstinere. Quod si singulo militia coelestis exaurationis, assu temerario sibi dudum commissum audebit in posterum attrahere ministerium, etiam ab Ecclesia ex canonis Apostolorum erit abscindendus.

DE SACERDOTIBVS IN INFERIORI GRADU CONSTITVTIS.

TITVLVS XXI.

Sacerdotes inferioris gradus, sunt Presbyteri: necessarii aliquo obiter tractatum esse. h. d.

Nunc descendamus ad sacerdotes in inferiori gradu constitutos: subiequenter postea dicitur, qui licet sacerdotes non sint, in sacris tamen constituti reperuntur: ac denum de his qui cum humiliora in domo Dei necessarium ministerium exhibent, qui in minoribus ordinibus dicuntur contineri: de quibus omnibus, si quid superius locuti sumus, obiter potius quam ex professo locuti fuimus. Inferiores sacerdotes sunt Presbyteri.

Sacerdotum in duas classes divisio, sumptis originem tam obsequio veteri, quam novo. h. d.

Et a non ineleganter sacerdotes in duos ordines distribui esse videntur: Hæc enim discreto, quæ veteri testamento à Deo per Moysen sumptis erant, qui ex præceptis Domini Aaron in summum Pontificatus filios verò eius inunxit in minores sacerdotes: quæ etiam in novo ab ipso Christo, qui duodecim Apostolos tanquam majores sacerdotes, septuaginta duosque in minores instituit: Petrum verò quasi summum sacerdotem elegit, dum ei præ omnibus & pro omnibus regni cælorum tribuit.

Presbyteri & Episcopi olim erant eadem: sed in remota summatu de Presbyteri unum electus est, qui Episcopus dicitur. h. d.

Presbyterum b autem & Episcopum sumi quæ eorum olim extitisse affirmant, & aliud nomen, aliudque nomen fuisse nomen. Sed cum multi in singulis Ecclesiis Presbyteri constituti essent, in remedium schismatis b dicitur esse, ut per illos unus eligeretur, qui ceteros præponendus: electum autem Episcopum etiam ceteros eligentes Presbyterorum: quorum erga Episcopum obsequio adeo crevit honor, ut illis tanquam filiis corporis obsequio, nec jam pro sacerdotibus habeantur, quæ illi nullius Episcopi disciplina & providentia gubernantur.

Presbyter appellatur potius à præsentate quam à senectute sit.

Presbyteri d verò nomen, quædam à senectute sit sumptum, magis tamen sapientiam indicat maturotatem, quam corporis canitiem.

Quæ sit Presbyterorum potestas & auctoritas. h. d.

Episcopi & igitur ac Presbyteri non penitus est ab illis circa sacra ministeriorum distinctio: illorum enim, quæ gerere potest Episcopus, quædam Presbyteri suo jure, quædam illius permissione exequentur, quædam vero nullo pacto potest attingere. Proprius jure Presbyter, Dominici corporis f ac sanguinis consecratione, etiam Episcopo præsentate celebrat, assistens baptizans, sanctificato oleo inungit, benedicens, & de peccatis peccatis penitentes, vel in extremis agentes ad reconciliationis admittendi potestatem habet: Episcopo permittente b, aut ultima cogente necessitate

a Dist. 21. in sum. & per totum. b Canon. 1. de ord. & cap. 21. dist. 1. c Canon. cum idem. dist. 1. 1. & canon. legem. dist. 1. d Canon. quæquæ. s. Presbytero. dist. 1. 4. e Canon. quævis. dist. 1. 4. f d. canon. quamvis. & canon. 1. s. nullus. dist. 25. dist. 1. g Canon. constat baptizans. de consecrat. dist. 1. h Canon. 1. & seq. 26. quæst. 8. & canon. Presbyteri. dist. 1. consecr. dist. 4.

